

джен є фактором забезпечення нормальних умов процесу відтворення та підвищення ефективності виробництва.

Правильна оцінка відтворення довгострокових біологічних активів рослинництва сприяє їх ефективному використанню та призводить до зменшення витрат і тим самим до збільшення прибутку.

Отже, виокремлені задачі аналізу відтворення довгострокових біологічних активів рослинництва:

- задовольняють інформаційні потреби управлінців;
- дозволяють планувати відтворення багаторічних насаджень, як у цілому, так і поетапно, через аналіз умов і результатів відтворення та синтез отриманих результатів;
- сприятимуть організації ефективної аналітичної роботи та запобіганню негативних наслідків в діяльності сільськогосподарських підприємств.

УДК 657.471

Житна І. П.,

д.е.н., професор, завідувач кафедру
бухгалтерського обліку,

ДЗ «Луганський національний аграрний університет»,

Житний П. Є.,

д.е.н., професор, завідувач кафедру фінансів,
обліку та банківської справи,

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»

ЦІНОВИЙ ФАКТОР У СИСТЕМІ АНАЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У сучасний період розвитку ринкових відносин в Україні особливо важливим завданням стає швидке реагування на зміни, які відбуваються у суспільстві та визначення достовірної неупередженої оцінки показників ефективності господарювання. За таких умов значно підвищується роль аналітичного інформаційного забезпечення на всіх рівнях управління економікою. Особливо це стосується підприємств усіх форм власності на яких вирішуються питання розширення обсягів продажу та асортименту продукції, підвищення ефективності використання факторів виробництва, формування цінової політики тощо.

Будь-які поточні витрати виробництва мають грошову оцінку, рівень якої вимірюється відповідною ціною. У зв'язку з цим дослідження господарських процесів і кінцевих виробничо-фінансових результатів їх діяльності обов'язково пов'язано з визначенням дії цінового фактору (зміни цін, тарифів, ставок).

Ціна на готові вироби, товари, тарифи за перевезення і ставки за послуги — це не постійні величини, вони устанавлюються з урахуванням вимог законів ринку. Як зауважують фахівці-економісти, якщо змінились ціни на сировину, матеріали, напів-фабрикати, готову продукцію, товари, то це вплине майже на всі показники (особливо фінансові) промислових, будівельних, сільськогосподарських, торговельних та інших підприємств.

Зміни зовнішнього фактора цін впливають на зміну собівартості товарів і послуг того чи того підприємства та на його економічний стан.

Ринкова ціна точно відображає реальну вартість товару (послуг, робіт) тільки в умовах досконалої добросовісної конкуренції.

Проте свобода підприємницької діяльності не завжди сприяє добросовісній конкуренції та зростанню економічної стабільності країни. За роки світової фінансово-економічної кризи та постійних загроз нових криз окремі підприємства намагаються збільшити прибуток не за рахунок пошуку резервів зниження собівартості продукції, а постійним підвищенням цін на свою продукцію. Такий підхід, як зауважують фахівці, призвів до поглиблення економічної кризи.

Показник собівартості в умовах інтенсивного ведення господарства повинен бути головним джерелом зростання прибутку. У складі цього показника знаходять відображення економічні, науково-технічні, соціальні, природоохоронні фактори розвитку підприємства. В собівартості концентруються всі резерви використання виробничих ресурсів, що посилює її роль як фактору прибутковості.

Для підвищення значення собівартості в системі формування фінансових результатів підприємства слід погодитися з пропозиціями економістів стосовно введення контролю питомої ваги зростання прибутку за рахунок зростання цін і зниження собівартості продукції. Такий підхід, на нашу думку, може стати основою побудови гнучкої системи оподаткування прибутку, яка буде стримувати необгрунтоване зростання цін.

За умов, коли аналітична інформація набирає вартісної ваги, підвищується значимість прогнозних і контрольних функцій ці-

нового фактору в системі ціноутворення. Посилення цих чи інших функцій цього фактору залежить від рівня економічної системи. Так, на світовому, національному (державному), регіональному, галузевому рівнях фактор цін використовується для діагностики і прогнозування шляхів економічного розвитку як окремих галузей, регіонів, так і світової економіки загалом, що дає можливість своєчасно визначити можливість співпраці з іншими державами.

Для підготовки та прийняття ефективних управлінських рішень необхідно керуватися достовірною вартісною інформацією про внутрішні та зовнішні умови діяльності підприємства. Таким вимогам відповідають результати фінансово-економічного аналізу. Фінансово-економічний аналіз спрямований на розкриття впливу цінового фактору на фінансове становище підприємства і характеризується системою показників, що відображають наявність і розміщення коштів, реальні й потенційні фінансові можливості. Його можна представити як міру забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами й ступінь раціональності їхнього розміщення для здійснення ефективності господарської діяльності й своєчасного здійснення розрахунків за своїми обов'язками.

Третій рівень аналітичного дослідження характеризується значною глибиною вивчення впливу цінового фактору на господарські процеси.

Метою такого аналізу є визначення можливих організаційно-технічних резервів підвищення ефективності використання факторів виробництва, а саме, основних засобів, предметів праці, трудових ресурсів.

Показники використання різних елементів виробничих ресурсів, їх вплив на собівартість і прибутковість продукції аналізуються не загалом по підприємству, а відповідно до окремих зон відповідальності, кількість яких залежить від схеми організації процесів виробництва, постачання й збуту.

Результати аналізу використовуються внутрішніми користувачами — керівництвом підприємства для економічної діагностики та комплексної оцінки результатів діяльності всього підприємства і тісно пов'язуються з даними фінансово-економічного аналізу.

Таким чином, в умовах ринкових відносин ціновий фактор є самим чутливим вартісним індикатором змін у виробничих відносинах. Він миттєво реагує на всі зміни і перетворення.